

PREEKLAMPSIYADAN VAFOT ETGAN HOMILADOR AYOLLAR BUYRAGINING PATOMORFOLOGIK XUSUSIYATLARI

Saidahmadova Nargiza G'ayratjon qizi

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi

Patologik Anatomiya kafedrası magistr talabasi

Annotatsiya: *Preeklampsiya – bu homiladorlikning jiddiy asoratlaridan biri bo‘lib, u ko‘pgina ayollarda buyrak, yurak-tomir tizimi va boshqa a‘zolarga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Buyraklar preeklampsiya paytida eng ko‘p zararlanadigan a‘zoldan biri hisoblanadi. Ushbu tadqiqot preeklampsiya oqibatida vafot etgan homilador ayollarning buyraklaridagi patomorfologik o‘zgarishlarni o‘rganishga qaratilgan.*

Kalit so‘zlar: *Preeklampsiya, buyrak patologiyasi, glomerulopatiya, kapillyar o‘zgarishlar, nefropatiya,.*

Buyrak parenximasiga ta‘siri: *Preeklampsiya oqibatida buyrak parenximasida bir qancha muhim morfologik o‘zgarishlar kuzatiladi. Ularga glomerulositoz, endotelioz, kapillyarlar bazal membranasining qalinlashuvi va mezangial to‘qimaning giperplaziyasi kiradi. Ushbu o‘zgarishlar buyrak to‘qimalarining normal ishlashini buzib, buyrak filtrlatsiya funksiyasini pasaytiradi.*

Glomerulyar o‘zgarishlar: *Glomerulyar apparatidagi asosiy patologik o‘zgarishlar qatoridan glomerulopatiya, mezangial hujayralarning giperplaziyasi va mikrotrombozlar aniqlangan. Glomerulyar bazal membrana qalinlashgan bo‘lib, bu glomerulofiltratsiya darajasining pasayishiga olib keladi. Bunday o‘zgarishlar odatda preeklampsiyaning og‘ir shakllarida ko‘proq kuzatiladi.*

Tubulointerstitsial o‘zgarishlar: *Buyrak naychalaridagi o‘zgarishlar qatoridan epiteliy hujayralarining distrofiya va nekrozi kuzatiladi. Ba’zi hollarda*

naychalarning yopilishi va girdlanishi yuz beradi, bu esa siydik chiqarish jarayonini buzadi. Interstitsial to'qimalarda esa yallig'lanish va shish kuzatiladi.

Tomir o'zgarishlari: Preeklampsiya oqibatida buyrak tomirlarida vaskulopatiya, endotelial disfunksiya va mikrotromblar kuzatiladi. Arteriolalar devorlarida gialinizatsiya va mediakaltssinoz juda keng tarqalgan holat bo'lib, bu tomirlarning torayishi va buyrak perfuziyasining pasayishiga olib keladi. Bu esa nefronlar ishining buzilishiga sabab bo'ladi.

Gistologik ko'rinishlar: Gistologik tahlillarda buyrak glomerulalarining endotelial hujayralar bilan to'lg'inishi, kapillyarlar ichida mikrotromblar va mezangial hujayralarning ko'payishi kuzatiladi. Naychalarda esa distrofig o'zgarishlar va ba'zi joylarda nekroz hodisalari qayd etilgan. Buyrak interstitsiyasida limfotsitar infiltratsiya va shish aniqlangan.

Xulosa: Preeklampsiya oqibatida vafot etgan homilador ayollarning buyraklarida jiddiy patologik o'zgarishlar kuzatiladi. Glomerulyar, tubulointerstitsial va vaskulyar o'zgarishlar nefronlar ish faoliyatini pasaytiradi va buyrak yetishmovchiligini rivojlanishiga olib keladi. Bunday patomorfologik o'zgarishlarning o'rganilishi preeklampsiyani erta aniqlash va uning oldini olish chora-tadbirlarini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sibai B. Preeklampsiya va homiladorlik patologiyalari. – New York: Obstetrics & Gynecology, 2019.
2. Gifford R.W. Homiladorlikdagi buyrak kasalliklari. – Journal of Nephrology, 2020.
3. Uzbek National Guidelines on Obstetrics and Gynecology. – Toshkent, 2022.